

Author: Lévai-Kanyó, Judit
Affiliation: Terc Publishing House
Title: EXTRAORDINARY HISTORY
Citation: Metszet, Vol 15, No 5 (2024), pp 58-63
<https://doi.org/10.33268/Met.2024.5.7>

Received: 30 August 2024

Accepted: 12 September 2024

Published: 7 October 2024

RICHTER VISITOR CENTRE, BUDAPEST, HUNGARY;
ARCHITECT: GYÖRGY SELÉNYI

The new visitor center is little more than an expansion of the existing pharmacology laboratory building with a steel-framed, steel-clad end facade, a new entrance reception area and a roof structure, resulting in a contemporary upgrade. The choice of materials and architectural language demonstrate how a well-designed building should be built well. Refined use of materials makes functions clear to understand and help take the visitor from the architectural concrete entrance up to the sixth-floor exhibition space.

01

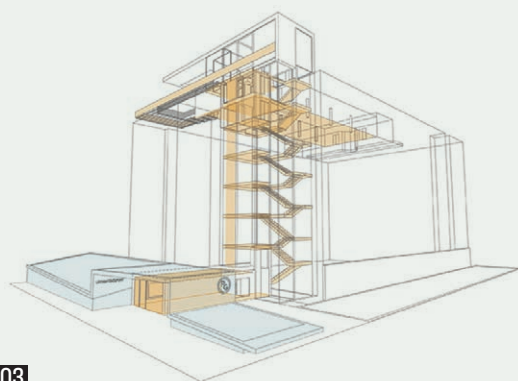
RENDKÍVÜLI TÖRTÉNET

RICHTER LÁTOGATÓKÖZPONT | KŐBÁNYA

Amikor 1901-ben Richter Gedeon gyógyszerész megvette a budapesti Sas patikát, talán maga sem gondolta, hogy egy rendkívüli történetet indít el. Nagy ambíciói lehettek, mert már 1906-ban megvásárolta a kőbányai Cserkesz utca 63. számú telket, ahol gyárat alapított. 1911-ben forgalomba hozta a Hyperol nevű fertőtlenítőszert, ami az első világháborúban a katonai alapfelszerelés része volt, 1912-ben pedig a mai napig gyártott Kalmopyrint. Az alapító 1944-ben meghalt, a vállalatot államosították, de a termelés nem állt le. 1966-ban forgalomba került a gyár első orális fogamzásgátlója, 1977-ben pedig legsikeresebb terméke, a Cavinton. 1992-ben Bogsch Erik vezetésével a vállalat átalakult, és mára a régió egyik legjelentősebb gyógyszercégkévé vált. Központja továbbra is Budapest, de legnagyobb hatóanyaggyártó bázisa Dorogon van.

02

03

- 01 Látogatóközpont bejárat
(fotó: Komáromi Kinga)
- 02 Látványbeton lemez részletképzés
(fotó: Komáromi Kinga)
- 03 Térszervezési magyarázó ábra

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Selényi György

FOTÓ | PHOTO
Rétthey-Prikkel Tamás és
ketteS műterem Kft.

SZERZŐ | AUTHOR
Lévai-Kanyó Judit

—A Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Kőbányán, a Gyömrői út mellett folyamatosan bővíti történelmi telephelyét a Zoboki Építésziroda által készített beépítési terv alapján. A terület revitalizációja során új épületek születnek, amilyen a 2007-ben elkészített Kémiai Kutatóépület, vagy a legutóbb, 2024 tavaszán átadott központi irodaház. [1] (Mindkettő vezető tervezője Zoboki Gábor.) A Richter Látogatóközpont új bejárata Selényi György (ketteS műterem) tervezésében valósult meg 2021-ben.

—Selényi György nem először tervezett házat a Richternek. 2013-ban Csernyánszky Gáborral és Pásztor Ádámmal közös tervei szerint valósult meg Debrecenben a Biotechnológiai Üzem bejárati épülete. Ahogy a debreceni épület, úgy a látogatóközpont is egyszerű, logikus, optimális, nagyvonalú, de részleteiben kiérlelt –

ami építészetüket alapvetően meghatározza. „Tisztelettel és szeretettel tudok csak beszélni munkáikról, amit mindig a szakmai igényesség, erkölcsi hozzáállás, józan tárgyilagosság jellemez. Nem híresek és népszerűek akarok lenni, hanem értelmesen munkálkodni: az adott feladatot a lehető legjobban elvégezni.” [2]

—Az új látogatóközpont tulajdonképpen nem más, mint a meglévő farmakológiai laborépület bővítése acélszerkezetű, acélborítású véghomlokzattal, új bejárati fogadótérrel és tetőfelépítménnyel, amely által az egész épület új minőséget kapott. A nagyelemes, sávós, vízszintes fémlemez burkolat a középső traktusban hézagos, hogy a mögötte lévő irodáknak levegőt és bevilágítást biztosítson. Ezzel egyben szalagablakokat idéző homlokzati jelleget is adva szépen lezárja a farmakológiai épület téglalap

01

03

04

04

- 04 Összkép a KKI park felől (fotó: Selényi György)
- 05 Panorámaterasz, híd és tetőszinti fogadótér (fotó: Réthey-Prikkel Tamás)
- 06 Helyszínrajz a Gyömrői úttal és RG épületegyüttessel

tömbjét. Kinyitotta tehát a régi épület zárt végfalát a hosszúságos tér felé, amellyel az új központi épület néz szembe. Itt már el is kezdődött a zöld park építése az épületek előtt, védősávot képezve a forgalmas Gyömrői út mellett, ami a város szempontjából is nagy eredmény – a Gyömrői út egy lélegzetnyi zöldet kapott. A látogatóközpontba pedig egy parkból léphetünk be. Funkciója szerint a bővítés vizesblokkot, továbbá liftet és lépcsőházat foglal magában, ezek a tetőn lévő látogatóközpontba visznek anélkül, hogy a laborterületre be kelljen lépni. A tetőn 2001-ben épített acél könnyűszerkezetes múzeumpavilon (tervezője: Sajó Imre) elé épített üvegezett acéldoboz hangsúlyt ad a végfalnak, bejáratot biztosít a kiállítópavilonba, egyben panorámateraszként is szolgál – az egész gyártelep belátható róla.

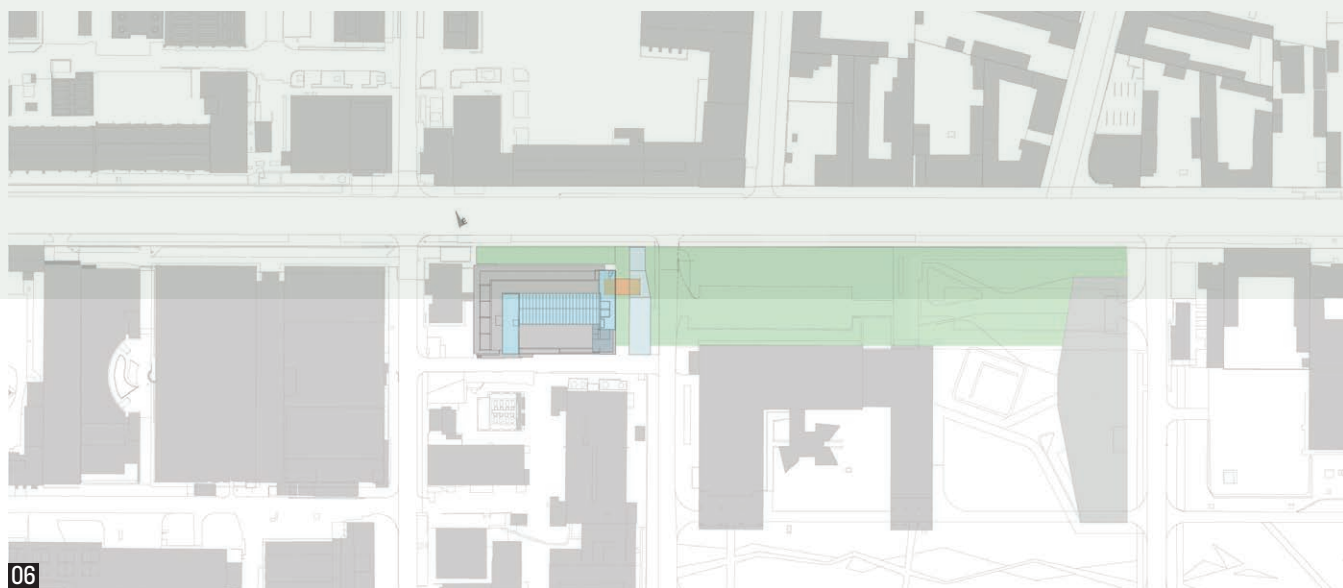
06

05

09

—2007-ben a Richter menedzsmentje meghívásos tervpályázatot írt ki a farmakológiai épület véghomlokzatának építészeti megoldására, amelyet a Csernyánszky Gábor, Pásztor Ádám és Selényi György alkotta tervezőcsapat nyert. A terv akkor a véghomlokzat beburkolását, a tetőn panorámaterasz építését, terepszinten szintmagas, zölddel beültetett beton térplasztikával a park lezárását tartalmazta, ami így meg is épült 2009-ben. De az építések már akkor felvetették a 6. emeleti látogatóközpont önálló megközelítésének gondolatát. Ez a gondolat éledt most újjá.

—Az új terv a korábbiakon is finoman csavart egyet: a rusztikus felületű térkompozícióra finombeton lemeztető került, a homlokzati acéllemez burkolat folytatódott oldalt és fent, a felső teraszt pedig átszabták. Az új bejáraton egy üvegezett szerelt fogadóépületbe jutunk, ahonnan lépcsőn vagy liften érjük el a tetőn lévő, markáns

tetőlemezrel záródó üvegezett teret. Ebből a térből jutunk tovább a kiállítótérbe, illetve a kilátóterasz felé. A bejárat fogadótér ellenpontja a tetőszintű üvegezett doboz. Az egész építmény építészeti magatartást megfogalmazó köztes tér, a meglévő épülettel nem akar eggyé válni.

A határ mindig izgalmas ontológiai kérdéseket vet fel az építészetben, átmenet az egyik világból a másikba, felkészülés a váltásra. A lenti és a fönti üres tér a várakozás és megpihenés terévé válik egyszerű bútorzatával, a falba süllyesztett ülőfülkékkel. Közben mindig érezzük, hogy gyárban vagyunk, az anyaghasználat az ipari környezetre hangolt: üveg, fémgerenda, oszlop, sodrony, áttört lemez, látszó csavar, csőkorlát, szürke és sárga szín stb.

—A bejárat fölé látszóbeton kapuzat épült. Az egyszerű, aszimmetrikus geometriájú, homogén felületű betonépítmény egy nagyméretű szoborszerű kerti műtárgy lett.

Függőleges falába kirekesztő profilok alkalmazásával készült lenyomatok (feliratok, vonalak) láthatók. A törtvonalú kompozíció a főút felé egy alacsony ülőmagasságú elemmel zárul, ezzel kapcsolatot létesít a Gyömrői út felé is.

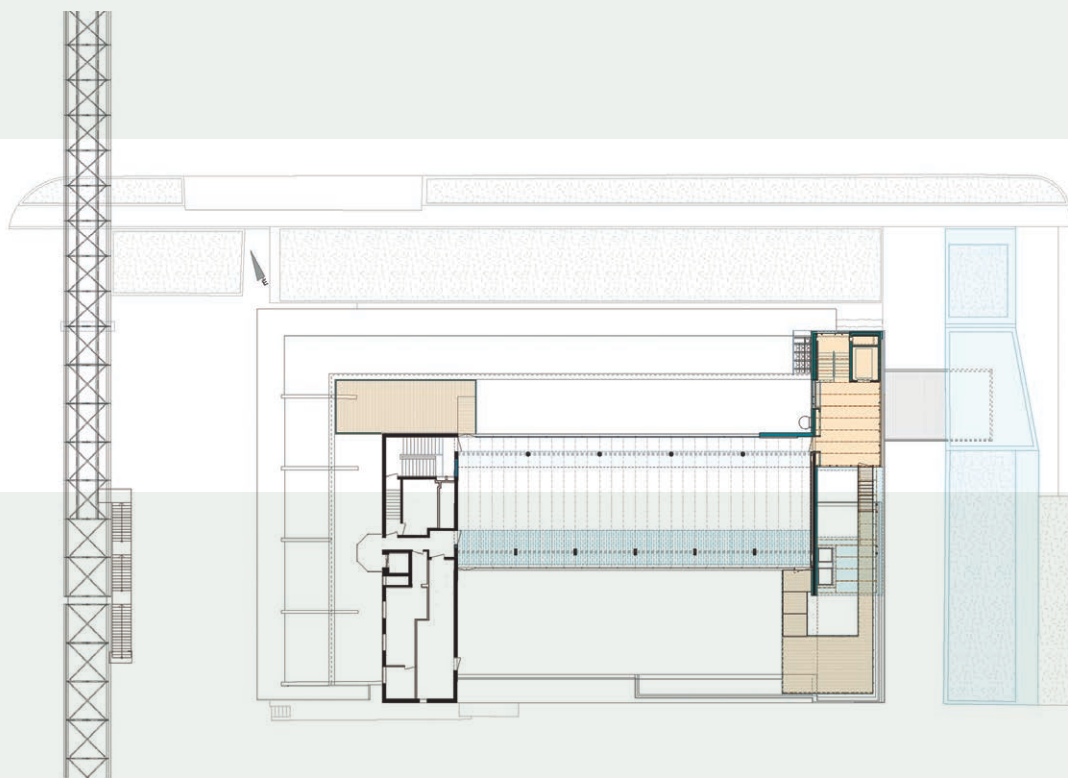
—A látszóbeton felület gyönyörű, ha nem eltakarni akarjuk, hanem megmutatni, ami természetességéből és őszinteségéből fakad. A beton ezért különösen alkalmas az építészeti gondolatok kifejezésére. A '60-as évek finn építészetében már megjelent az a látszóbeton felület, ahol a fa erezte rajzolódik ki. A finnek épületei szervesen együtt élnek a környezettel, a belsőbe szinte beúszik a természet, amit ezek a betonfelületek is jeleznek. Tadao Ando japán építész a '80-as években épült betonházai-val berobbant a nemzetközi építészetbe. Puritán templomainak látszóbeton falai a tiszta lét hordozói, amelyek

07
02

Ahogy a jó dolgok, úgy a jó épületek és a jó épített terek is mindig természetesek, magyarázat nélkül érthetőek, a használók pedig magukénak érzik azokat. A jó épületek és a jó épített terek létrejötte azonban korántsem magától értetődő folyamat. A legtöbb esetben komoly erőfeszítések szükségesek, még akkor is, ha a létrehozásuk után szinte azonnal feladásba merül az azt megelőző állapot. A jó épületek és a jó épített terek csendben kezdik meg rendeltetésük betöltését, azonnal az élet természetes részévé válnak, észrevétlenül simulnak bele a környezetükbe. Ilyen épületnek látom a ketteS műterem által tervezett Richter-látogatóközpontot is. | **Kemes Balázs**

- 07 Bejárati pavilon és terepépítmény kapcsolata (fotó: Selényi György)
- 08 6. emeleti alaprajz
- 09 Tetőszinti fogadótér csatlakozó híddal (fotó: Komáromi Kinga)

feloldják a szent és a profán kettősségét. [3] A kortárs építészlet újra rátalált a nyersbeton felületre, ami az utóbbi években itthon is elfogadottá vált. [4] Selényi György is jó érzékkel nyúlt ehhez az építészeti eszközhöz, ami az áttetsző üveg mellett a stabilitást és bizonyosságot jelenti.

—A 6. emeleten lévő emlékmúzeum 2001 áprilisában nyitott meg a Richter megalapításának 100. évfordulója alkalmából. Célja a gyár teljes történetének bemutatása az alapítás óta őrzött dokumentumok, illetve az itt dolgozók tárgyi adományaiból összeállt gyűjtemény kiállításával. A mára megújult látogatóközpont a múlt bemutatása

mellett a modern technika segítségével bepillantást enged a kutatás és gyártás világába is. Bár jelenleg a múzeum a nagyközönség számára nem elérhető, szakmai és iskolai csoportokat fogad. A terv lehetőséget teremt a múzeumi pavilon későbbi esetleges bővítésére is.

—A Kőbányai Önkormányzat idén első alkalommal hirdette meg a Kőbánya Építészeti Díja pályázatát, amelynek célja, hogy az épített környezetre irányítsa a figyelmet, a mértékadó épületeknek az elismerés mellett publicitást is adjon. A négy díj egyikét a Richter Gedeon Látogatóközpont kapta.

09

Nem híresek és népszerűek akarnak lenni, hanem értelmesen munkálkodni

IRODALOM / REFERENCES

- [1] „Átadták az új Richter-székházat Kőbányán”, *Építészfórum* [online], 2024-06-14, hozzáférhető: <<https://epiteszforum.hu/atadtak-az-uj-richter-szekhazat-kobanyan->> [utolsó belépés: 2024-09-02].
- [2] Lévai-Kanyó, Judit: „Madárrá kell változnom, A Richter Gedeon Biotechnológiai Üzem bejárati épülete”, *Metszet*, Vol 4, No 6 (2013). pp 50-53.
- [3] Klein, Rudolf: *Tadao Ando - Az építész Kelet és Nyugat között*, Pont Kiadó, Budapest 1996.
- [4] *Látszóbeton - Látványbeton*, Terc Szakkönyvkiadó, Budapest 2013.

MEGRENDELŐ: Richter Gedeon Nyrt. | ÉPÍTÉSZET / BELSŐÉPÍTÉSZET: Selényi György, Sebők Ildikó (ketteS műterem Kft.) | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS: Dienes Péter, Komáromi Kinga | STATIKA (ÚJ TARTÓSZERKEZETEK): Facskó Gergely | STATIKA (MEGLÉVŐ ÉPÜLET): Csató György | ÉPÜLETGÉPÉSZET: András-Tövissi Balázs | ÉPÜLETVILLAMOSSÁG: Handó József | TŰZVÉDELEM: Pukánszky Gabriella | ÉPÜLETSZERKEZETEK: Barta Ferenc | ZAJVÉDELEM, AKUSZTIKA: Csott Róbert | TÁJ- ÉS KERTÉPÍTÉSZET: Buella Mónika | ÚTÉPÍTÉS: Tóth Attila Gábor | KIVITELEZŐ: Ladányi és Társa Kft. (fővállalkozó)